

TÜRKİYE VE ULUSLARARASI ALANDA MÜLTECİ HUKUKU

Zeynep Zişan

ÇAKIR

Ankara

Ünivesitesi

Hukuk Fakültesi

1. Sınıf

TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE MÜLTECİLİK

- İnsanların bir arada yaşamaya başlamaları; baskı, şiddet ve zulüm gibi kavramları beraberinde getirmiştir. Söz konusu kavramların sosyal hayattaki varlığı ise, bunlara maruz kalan kitlelerin yer değiştirmeleri sorununun, uluslararası alanda düzenlenmesini gerektirmiştir.
- İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında yaşanan ağır insan hakları ihlalleri ile tüm dünyada gerçekleşen yoğun nüfus hareketleri, mülteci hukukunu, Birleşmiş Milletler' in en önemli gündem maddelerinden biri haline getirmiştir.
- BM genel kurulunca 1951'de Cenevre'de, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu yirmi altı devlet tarafından kabul edilmiştir.

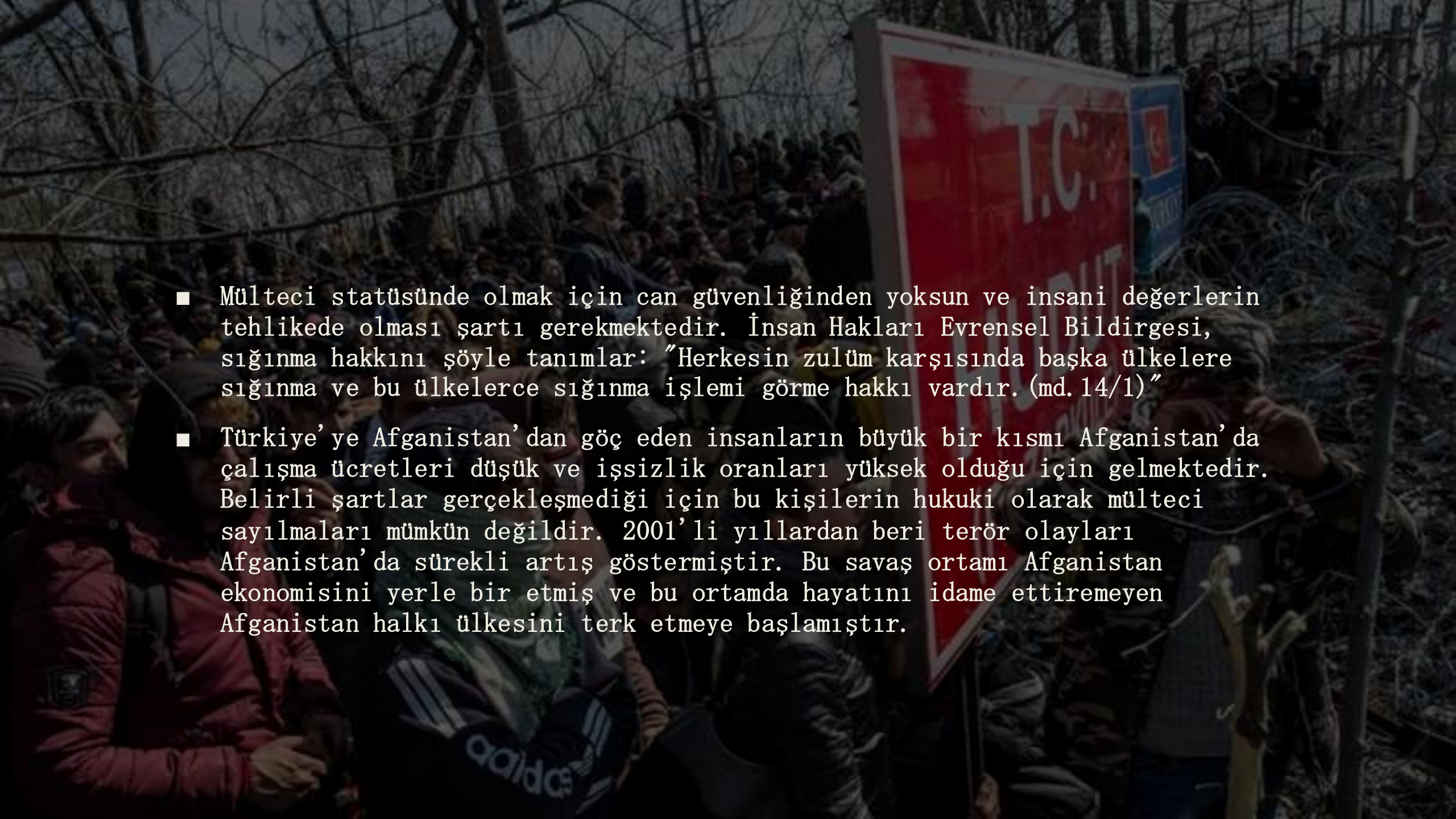
MÜLTECİ HAREKETLERİ VE TÜRKİYE

- Türkiye, günümüzde, nüfus hareketleri için geçiş ülkesi durumuna gelmiştir.
- Bunun yanı sıra, özellikle Doğu Avrupa Devletlerinden gelen kişiler için varış ülkesi niteliği taşıyan Türkiye, söz konusu özelliği Türk soylu kişiler bakımından da göstermektedir.

- Türkiye'yi Ortadoğu'dan bazı göç hareketlerinin tehdit etmesi sonucunda 1994 yılında 6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" kabul edilmiştir.
- Sığınmacıların hukuksal statülerini belirleyen birçok sözleşme bulunmaktadır. Bu sözleşmelerden en başat olanı bizim de taraf olduğumuz 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesidir.
- Cenevre Sözleşmesine taraf olan Türkiye Cumhuriyeti taraf olurken sadece Kuzey ve Batı ülkelerinden mülteci kabul edeceğini belirtmiştir. Yani Doğu veya Güney ülkelerinden Türkiye'ye göç eden kişiler Türk Hukukunca mülteci sayılmamaktadır.

-
- Mülteci statüsünde olmak için can güvenliğinden yoksun ve insani değerlerin tehlikede olması şartı gerekmektedir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, sığınma hakkını şöyle tanımlar: "Herkesin zulüm karşısında başka ülkelere sığınma ve bu ülkelerce sığınma işlemi görme hakkı vardır. (md.14/1)"
 - Türkiye'ye Afganistan'dan göç eden insanların büyük bir kısmı Afganistan'da çalışma ücretleri düşük ve işsizlik oranları yüksek olduğu için gelmektedir. Belirli şartlar gerçekleşmediği için bu kişilerin hukuki olarak mülteci sayılmaları mümkün değildir. 2001'li yıllardan beri terör olayları Afganistan'da sürekli artış göstermiştir. Bu savaş ortamı Afganistan ekonomisini yerle bir etmiş ve bu ortamda hayatını idame ettiremeyen Afganistan halkı ülkesini terk etmeye başlamıştır.

- Afganistan'dan ÷lkemize gelen bu n÷fusun b÷y÷k çoğunluğu 18-50 yaşı aralığındaki erkek n÷fustan oluşımaktadır çünkü gelen insanlar Afganistan'daki savaş ortamından kaçmayıp ekonomik sorunların getirdiği işsizlikten kaçmaktadır.
- Suriyeliler her ne kadar Ortadoğu ÷lkesinden geliyor olsalar da politik gerekçeler nedeniyle Türkiye'ye sığınmak zorunda kalmışlardır ancak Afganistanlılar politik gerekçelerle sığınmadıkları gibi m÷lteci statüsünde de değildirler.
- Türkiye, Ortadoğu ÷lkelerine nazaran refah seviyesi yüksek bir ÷lke olması, Suriye'nin sınır komşusu olması ve hatta Beşar Esat hükümetine muhalif Suriyelilerin Türkiye sınırına yakın yaşıyor olması Türkiye'yi Suriye tarafından gelen bu kaçınılmaz göç dalgasına mahkum etmiştir.

- Resmi verilere göre dünyada en çok mülteciye ev sahipliği yapan ülke Türkiye'dir. Yine resmi verilere göre Türkiye'de 4 milyona yakın mülteci bulunmaktadır. Mülteci sayısında Uganda (1,5 milyon), Pakistan (1,5 milyon) ve Almanya (1,3 milyon) Türkiye'yi takip ediyor.
- Uluslararası alanda bakacak olursak toplam mültecilerin yüzde 83'üne düşük ve orta gelirli ülkeler, yüzde 27'sine de en az düzeyde gelişmiş ülkeler ev sahipliği yapıyor.

KAYNAKÇA

- <https://www.indyturk.com/node/533801/d%C3%BCnya/d%C3%BCnyadaki-m%C3%BClteci-politikalar%C4%B1-hangi-%C3%BCIke-ne-kadar-ki%C5%9Fiyi-nas%C4%B1l-al%C4%B1yor>
- <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>
- <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2020/01/Multecilerin-Hukuki-Durumuna-Iliskin-Sozlesme.pdf>
- Ergüven, N. S. (Ed.), Uluslararası mülteci Hukuku ve Türkiye (2013), 62 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
- Ekşi Nuray, AİHM Kararlarında Sığınmacı ve Mültecilerin Türkiye'den Sınırdışı Edilmelerini Engelleyen Haller, 82 İstanbul Barosu Dergisi